

การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาล
ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
**LOCAL LEARNING COMMUNITY DEVELOPMENT WITH PARTICIPATORY
ACTION RESEARCH**

เกียรติสุดา กาศเกษม^{1*} และฉลอง ชาตรูประชีวิน²
Kietsuda Katkasem^{1*} and Chalong Chatruprachewin²

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
^{1,2} Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: kietsuda001@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยวิธีการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) เพื่อดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการศึกษาบริบทของชุมชน การเตรียมทีมวิจัย การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน การจัดทำแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยวิธีการประชุมแบบไม่เป็นทางการและใช้แบบสอบถามปลายเปิด

ในบทความเรื่องนี้เป็น การนำเสนอผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยวิธีการศึกษาเอกสาร และค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัย แหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาสังกัดเทศบาล และผู้แทนชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 และ 3 เป็นขั้นตอนต่อไปตามลำดับผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

ผลการศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น พบว่า มีองค์ประกอบหลักในการพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีผู้นำที่ดี 2) มีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน 3) การมีแนวปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและนอกชุมชน และ 5) มีการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The research aimed to develop the local learning community in the municipal schools (in Thailand) by conducting the research with the participatory action research (PAR) approach. The specific objectives of the research were: 1) to study the components of the local learning community using the methods of documentary analysis and interviews of experts, 2) to develop the local learning community in the municipal schools using PAR as qualitative research for community context study, problems and need assessment of the community, planning process and the implementation of the plan, and the performance evaluation, and 3) to derive the lesson of effective indicators for the local learning community using informal meetings and a survey based on an open-ended questionnaire.

This article concluded the findings of Step 1 in studying the components of a local learning community. The intensive documentary analyses included many printed materials, such as books, journal articles, related research studies and online documents. The interviews with ten experts were related to higher educational institutions: professors, municipal mayors, educationists and local community leaders. The research relating Step 2 and Step 3 are ongoing.

The results of the research revealed that there are five components supporting the development of a local learning community: 1) effective local leaders, 2) collaboration among community members, 3) practical learning processes and procedures for community problem solving and continuity of community development, 4) collaborative networks both inside and outside the community, and 5) the development of an MIS system to better utilize knowledge.

Keywords: Local Learning Community, Municipal School, Participatory Action Research

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคการปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นให้แต่ละสถานศึกษาพัฒนาศักยภาพขององค์กรอย่างเต็มความสามารถ “การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 มีวิสัยทัศน์ในการปฏิรูปคือ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนา คุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, น.5) เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา และพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 289 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม ฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรม ส่งเสริมภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553) มาตรา 39

ในการจัดการศึกษานอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาแล้ว กระทรวงมหาดไทยได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในปัจจุบันรับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหลายท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และบางท้องถิ่นจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นไปตามส่วนที่ 2 มาตรา 41 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น(กระทรวง ศึกษาธิการ, 2553, น.21) นอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามภาระหน้าที่ข้างต้นแล้ว ในปัจจุบันรัฐบาลยังได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถกระทำได้ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้นำร่องส่งเสริมการดำเนินงานในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School Based Management for Local Development: SBMLD) เพื่อพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับบริการจากสถานศึกษาในการจัดเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรทุนวิจัยให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลได้แก่ ปัจจัยในด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนเทศบาล ซึ่งเป็นชุมชนเมืองที่มีความแออัด ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เป็นประชากรที่ย้ายถิ่นจากชนบทมาประกอบอาชีพรับจ้าง หรือค้าขาย และนักเรียนโรงเรียนเทศบาลส่วนใหญ่ มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ทำให้ต้องขวนขวายเพื่อประกอบอาชีพ ไม่มีเวลาให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดูแลบุตรหลาน และไม่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, น.๘) ซึ่งจากรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างครอบคลุม ครบถ้วน เช่น ยังไม่ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติด การจัดพิพิธภัณฑ์ วิทยุเพื่อการศึกษา ห้องสมุดประชาชน และศูนย์เยาวชน ฯลฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.142) ซึ่งทิศทางการปฏิรูปการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นที่การจัดการศึกษาโดยกำหนดเป้าหมายไว้ว่า คนในชุมชนจะต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียม ซึ่งในปัจจุบันนั้น ในส่วนของการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการในระบบโรงเรียนได้ดำเนินการไปด้วยดี แต่การจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นด้านอาชีพในท้องถิ่นนั้นยังไม่มีมีการส่งเสริมและพัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2558 ประเทศไทยต้องมีการรองรับการแข่งขันของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งถ้าหากทุกฝ่ายไม่มีความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญเพื่อต่อยอดจุดแข็ง เสริมสร้างจุดอ่อนด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในท้องถิ่นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ, 2556)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นยุทธวิธีที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถรวมตัวกันขึ้นมาในรูปขององค์กรประชาชนและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งทั้งโครงสร้างและการดำเนินงานโดยอาศัยเงื่อนไขของการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนด้วยระบบข้อมูล ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของข้อมูล เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สำหรับเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว ข้าพเจ้าในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่จะนำมาซึ่งอุปสรรคในการพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการ ของชุมชน จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมขึ้น เพื่อทดลองพัฒนาชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนเทศบาลให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน ในท้องถิ่น ที่จะได้รับบริการทางการศึกษา และใช้ทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในชั้นศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งกำหนดไว้ 2 ขั้นย่อย คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือบทความทางวิชาการ งานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์ จากอินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล อาจารย์ในสถาบัน อุดมศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาสังกัดเทศบาล ผู้แทนชุมชน จำนวน 10 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ชั้นศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้และการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งกำหนดไว้ 2 ขั้นย่อย คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือบทความทางวิชาการ งานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาสังกัดเทศบาล ผู้แทนชุมชน จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาล

2.2 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อบันทึกหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นจากการศึกษาเอกสารสังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีผู้นำที่ดี 2) มีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน 3) การมีแนวปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและนอกชุมชน 5) มีการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้

ผลการศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีผู้นำที่ดี ผู้นำในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ควรเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้อยู่เสมอ มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามความต้องการและการยอมรับของคนในชุมชน สามารถเผยแพร่ถ่ายทอดองค์ความรู้ และสร้างเครือข่ายได้มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเรียนรู้และพัฒนา เป็นผู้มีคุณธรรมมีจิตอาสา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการขับเคลื่อนชุมชนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน กล้าคิด กล้าแสดงออก มีลักษณะของความเป็นนักอนุรักษ์นิยมด้านการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการบริหารความขัดแย้ง ประณีประนอม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง บริบทของชุมชนตนเอง ตลอดจนวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพเศรษฐกิจและการเมืองในชุมชน ผู้นำควรให้การส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน การส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของชุมชน พึ่งตนเองได้ ให้คนในชุมชนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดบรรยากาศในการบริหารงาน และวัฒนธรรมการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 มีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนจากทุกภาคส่วน ครอบคลุมทุกเรื่อง ทุกขั้นตอน ต้องเป็นประโยชน์ร่วมกันกับคนทุกคนในชุมชนและไม่กระทบกับวิถีชีวิต ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสมาชิกในชุมชนเข้าใจเป้าหมายในการพัฒนา

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความร่วมมือตามความสามารถ ความถนัด และโอกาสที่เหมาะสม ในการมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือกระทำ ร่วมกำกับติดตามประเมินผล เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ จากคนในชุมชนเพื่อชุมชน ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน ดูแลสมาชิกทุกคนในชุมชนให้เป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทร มีความสัมพันธ์ฉันท์ พี่น้อง ให้คนในชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชน ทิศทางที่จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนในอนาคต ผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 การมีแนวปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนทุกภาคส่วนช่วยกันพัฒนาขึ้น และให้มีการบรรจุแผนไว้ในเทศบัญญัติของเทศบาลเพื่อเอื้อประโยชน์ในการขอรับงบประมาณสนับสนุน ให้ทุกภาคส่วนพุดคุยกันให้มากขึ้น ดึงประเด็นจากการสนทนาไปสู่การวางแผนสู่การปฏิบัติผ่านกระบวนการกลุ่มในการสร้างแผนแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ซึ่งวิธีการที่ทำให้สมาชิกของชุมชนรับรู้เหตุผลในการเข้ามาร่วมกันพัฒนาชุมชน มีความสนใจ จัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ กับผู้เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน ใช้วิธีการประชุมกำกับติดตามแผนงาน ใช้เครื่องมือในการกำกับติดตาม ประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง การสร้างปฏิสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยกย่อง ให้ความสำคัญกับผู้มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้าน เคารพ ยกย่องให้เกียรติ สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นในตัวแกนนำ หรือผู้นำ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชนในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้สมาชิกในชุมชนรับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

องค์ประกอบที่ 5 มีการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ต้องอาศัยองค์ประกอบในการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้ มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้เป็นฐานข้อมูลในการสืบค้น และเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในทุกๆ ระยะ ตลอดจนวิธีการในการนำองค์ความรู้มาใช้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในชุมชนเป็นการพัฒนาต่อยอดจากองค์ความรู้เดิมที่มี ศึกษาเรียนรู้จากชุมชนตัวอย่าง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดรับข้อมูลใหม่ๆ จากผู้รอบรู้เข้าสู่ชุมชน การจัดการความรู้ให้เป็นระบบองค์ความรู้ที่ได้ต้องมีกระบวนการในการเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้ร่วมกัน ข้อมูลที่ได้ต้องผ่านกระบวนการสร้าง วิเคราะห์ พิจารณา กลั่นกรอง สรุปตามหลักทฤษฎี และเหตุผลทางวิชาการ มีการจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และจัดลำดับความสำคัญและมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ในการสรุปจัดเก็บองค์ความรู้ ในการประมวล และกลั่นกรององค์ความรู้ให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตรวจสอบ กลั่นกรอง บันทึกสถิติ และเก็บรวบรวมข้อมูลใช้กระบวนการวิจัยเบื้องต้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษางานประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในห้องถิ่น พบว่า มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. การมีผู้นำที่ดี ผู้นำในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ควรเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้อยู่เสมอ มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามความต้องการและการยอมรับของคนในชุมชน สามารถเผยแพร่ถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายได้มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษารับรู้และพัฒนา เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการขับเคลื่อนชุมชนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน กล้าคิด กล้าแสดงออก มีลักษณะของความเป็นนักอนุรักษ์ขนานด้านการรักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการบริหารความขัดแย้ง ประนีประนอม สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2554, หน้า 4) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของชุมชน แห่งการเรียนรู้ ว่าประกอบด้วย องค์ประกอบของผู้นำที่ดี จะต้องมีความรู้ในการเปลี่ยนแปลงที่มีวิสัยทัศน์มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ การประสานงานและการกระตุ้นให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้นำควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง บริบทของชุมชนตนเอง ประวัติความเป็นมา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตลอดจนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพเศรษฐกิจและการเมืองในชุมชน องค์ความรู้ใหม่เรื่องประชาคมอาเซียน สภาพปัญหาและเทคโนโลยีที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน วิธีการในการครองใจคน การบริหารจัดการเวลา และการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน ผู้นำควรให้การส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนการส่งเสริมให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของชุมชน พึ่งตนเองได้ ให้คนในชุมชนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมการระดมทุน ให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำที่ดีควรมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในทุกๆ ด้าน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้นำ มีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ เป็นคนดีมีคุณธรรม เป็นผู้มีความเสียสละ และเห็นความสำคัญขององค์ความรู้ในชุมชน ผู้นำที่ดีควรจัดบรรยากาศในการบริหารงาน และวัฒนธรรมการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การระดมความคิดเห็นเพื่อค้นหาสภาพปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน สร้างชุมชนให้พึ่งพาอาศัยกันแบบพี่น้อง จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับองค์ความรู้ในชุมชน ใช้หลักการบริหารความขัดแย้ง และให้เป็นธรรมกับทุกๆ คนในสังคม บนฐานของหลักเหตุผล และสอดคล้องกับ สุจริตา จรุงเกียรติกุล และอาชัญญา รัตนอุบล (2554, น.1) ที่กล่าวว่า การมีผู้นำที่ดีเป็นหนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้นำที่ดีไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการ แต่ผู้นำในการพัฒนาชุมชนควรคัดเลือกจากคุณลักษณะที่เหมาะสมตามความต้องการและการยอมรับของคนในชุมชน มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชน เข้าใจบริบทของชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน และสามารถประสานเครือข่ายความร่วมมือมาช่วยในการพัฒนาชุมชนและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน ให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

2. มีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในห้องถิ่น ต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนจากทุกภาคส่วน ครอบคลุมทุกเรื่องทุกขั้นตอน ต้องเป็นประโยชน์ร่วมกันกับคนทุกคนในชุมชนและไม่กระทบกับวิถีชีวิต ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสมาชิกในชุมชนเข้าใจเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความร่วมมือตามความสามารถ ความถนัด และโอกาสที่เหมาะสม ในการมีส่วนร่วมในการคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือกระทำ ร่วมกำกับติดตามประเมินผล สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2554, น.4) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ว่าประกอบด้วย การมีกรรมการชุมชนที่มีจริยธรรมและมีการบริหารจัดการชุมชนที่ดี ต้องมีการรวมกลุ่มชุมชนที่เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่น มีคุณธรรม จริยธรรม บริหารงานโปร่งใส และมีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน มีสมาชิกชุมชนที่มีคุณภาพ และมีจิตสำนึก

เพื่อส่วนรวม เข้ามาร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบในทุกกระบวนการ ซึ่งประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผน กำหนดทิศทางของชุมชน ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ บนฐานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างความตระหนัก ประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชน เข้ามาร่วมพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ สมาชิกในชุมชนต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รู้จักใช้ รักษา ดูแล แหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ ซึ่งความร่วมมือจากชุมชนจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขว่า จะให้โอกาสเขาหรือไม่ ในขั้นตอนใด เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ จากคนในชุมชนเพื่อชุมชน โดยมีการกำหนดบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชนให้กับสมาชิกในชุมชนเกื้อหนุนพึ่งพากันในเรื่อง การสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลในชุมชนในการขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน ดูแลสมาชิกทุกคนในชุมชนให้เป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทร มีความสัมพันธ์อันที่พี่น้อง ให้คนในชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันในเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชน ทิศทางที่จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนในอนาคต ผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน องค์ความรู้ เทคนิค วิธีการต่างๆ เผยแพร่ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไม่หวงความรู้ผ่านการถ่ายทอดและส่งต่อข้อมูลของคนในชุมชน ให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมทบทวนบทบาทร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงคนในชุมชนให้เห็นประโยชน์ของการพัฒนาร่วมกันและ มาร์การด์ และเรย์โนลด์ (Marquardt & Reynolds, 1994) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นชุมชนที่มีบรรยากาศกระตุ้นการเรียนรู้ของบุคคล และกลุ่มบุคคลให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสอนให้สมาชิกมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในความผิดพลาดและความสำเร็จ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554, น.107) กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อระดมสรรพกำลังและแบ่งปันทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติในทิศทางที่สอดคล้องประสาน และเชื่อมโยง ซึ่งในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันพัฒนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และอาชัญญา รัตนอุบล (2554, น.1) กล่าวว่า ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยชุมชนเอง เพื่อทำหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนที่มีความสนใจร่วมกันในการร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ซึ่งกาญจนา วัชรนสุนทร (อ้างอิงใน สุวรรณ พินิตานนท์ และกาญจนา วัชรนสุนทร, มปป, น.163-164) กล่าวว่า การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทุกช่วงวัย ตลอดชีวิต ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจนมีการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ สำหรับใช้ในการฝึกอบรม โดยให้ชุมชนมองว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากการศึกษา และการฝึกอบรม ชุมชนมีทุนทางปัญญา และทุนทางสังคม

3. การมีแนวปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนทุกภาคส่วนช่วยกันพัฒนาขึ้น และให้มีการบรรจุแผนไว้ในเทศบัญญัติของเทศบาลเพื่อเอื้อประโยชน์ในการรองรับงบประมาณสนับสนุน ให้ทุกภาคส่วนพูดคุยกันให้มากขึ้น ดังประเด็นจากการสนทนากับผู้ทรงคุณวุฒิในการปฏิบัติผ่านกระบวนการกลุ่มในการสร้างแผนแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เน้นสร้างความตระหนักให้คนในชุมชนมีความเสียสละ มีจิตอาสา เห็นแก่ผลประโยชน์ของส่วนรวมที่จะได้รับร่วมกันมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554, น.82) ที่

กล่าวว่า การกำหนดแผนการพัฒนาของชุมชน เป็นกระบวนการทบทวนสถานภาพ กำหนดทิศทาง จุดหมายของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และวิธีการที่ทำให้สมาชิกของชุมชนรับรู้เหตุผลในการเข้ามาร่วมกันพัฒนาชุมชน มีความสนใจร่วมกัน คือ การขับเคลื่อนผ่านโรงเรียน แลกเปลี่ยนพูดคุย ผ่านผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ใช้วิธีการสื่อสารสองทาง ทั้งชุมชน นักวิจัย และนักพัฒนา ใช้กระบวนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ชุมชนได้รับร่วมกันมีการดำเนินกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสุพจน์ แสงเงิน และคณะ (2546, น.25) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของชุมชน การเรียนรู้ของชุมชน จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในระยะแรกการเรียนรู้อาจใช้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในชุมชน เมื่อกระบวนการเรียนรู้เข้มแข็ง และกว้างขวางขึ้น ข้อมูลข่าวสาร และความรู้จากภายนอกเป็นสิ่งที่จำเป็น กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่มีความมั่นคงต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเรียนรู้ของชุมชน การสร้างความเข้าใจ โดยผ่านกระบวนการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ประชุมกลุ่มย่อย และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยการสร้างความตระหนักให้คนในชุมชนด้วยการไปดูชุมชนอื่นที่เป็นชุมชนต้นแบบ โครงการที่จะทำให้เป็นไปตามความต้องการของคนในชุมชน เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาของชุมชน อาจใช้วิธีการจัดทำโครงการ จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ การตั้งทีมเครือข่ายที่ปรึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในชุมชน แหล่งท่องเที่ยว หรือของดีในชุมชน ให้เด็ก เยาวชนในชุมชนได้เรียนรู้ ตลอดจนมีวิธีการขั้นตอนในการกำกับติดตามประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกระยะ อย่างสม่ำเสมอ กับผู้เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน ใช้วิธีการประชุมกำกับติดตามแผนงานใช้เครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และอาชญญา รัตนอุบล (2554, น.2) กล่าวว่า กระบวนการในการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เชิงบวกสำหรับชุมชน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาโดยใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนา และคุณค่าของการศึกษาตลอดชีวิต 2) การจัดตั้งคณะทำงานเรียกว่า คณะกรรมการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ ขึ้นโดยชุมชนเอง เพื่อทำหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน พัฒนาและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ การดำเนินการ และการประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ เป็นต้น 3) วิเคราะห์สภาพชุมชนโดยรวม ได้แก่ สภาพชุมชนในปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และความสนใจ รวมทั้งการวิเคราะห์สถานะชุมชนในการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) กำหนดแผนการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายโครงการและกิจกรรม การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 5) พัฒนาแผนปฏิบัติการอย่างละเอียดสำหรับการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ สำหรับชุมชน 6) แสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 7) ดำเนินการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ 8) กำกับติดตามและประเมินผลความสำเร็จ 9) สรุปรวบรวมองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการดำเนินงานกับสมาชิกภายในชุมชน และชุมชนอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 10) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้

4. ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง เริ่มต้น จากการสร้างปฏิสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจัดประชุมประชาชนในชุมชนเพื่อชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่คนในชุมชนจะได้รับร่วมกัน อาจใช้วิธีการทำ MOU เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อกำหนดบทบาท ภารกิจ ที่จะทำร่วมกับเครือข่าย หรือใช้วิธีการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่าย ให้โรงเรียนเทศบาลออกหน่วยบริการวิชาการแก่ชุมชน โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ มาช่วยกันบริการหรือสาธิตสัมพันธโดยเริ่มต้นจากความสัมพันธ์ส่วนตัวไปสู่ผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้คณะทำงานต้องได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับเพื่อสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น สามารถชักจูงบุคคลภายนอกเข้ามารวมกลุ่ม หรือร่วมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ในการร่วมพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ใช้วิธีการให้ความรู้ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง ยกย่อง ให้ความสำคัญกับผู้มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้าน เคารพ ยกย่องให้เกียรติ สร้างศรัทธาความเชื่อมั่นในตัวแกนนำ หรือผู้นำ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชนในรูปแบบต่างๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554, น.107) กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อระดมสรรพกำลังและแบ่งปันทรัพยากรเพื่อนำไปใช้ให้เกิดในการปฏิบัติ ในทิศทางที่สอดคล้องและเชื่อมโยง ซึ่งในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนมาร่วมกันพัฒนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนรับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น การลงข่าวในวารสารประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แบบปากต่อปากในที่ชุมชน ตามโอกาสต่างๆ กระจายข้อมูลไปตามกลุ่มต่างๆ หรือผ่าน Social Network หรือจัดเสวนากลุ่มย่อยแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เน้นการประชาสัมพันธ์ในทุกๆ รูปแบบ มีวิธีการในการประสานงานเพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นร่วมกับเครือข่ายทั้งภายใน และภายนอกชุมชนด้วยการไปพบปะด้วยตนเองในรูปของทีมงานหรือศึกษาบริบทจากหลายๆ แหล่ง ถ้ามีข้อมูลมากพอ สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ ให้ติดต่อเครือข่ายนั้น เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับ วิทกินส์ และ มาร์ลลิก (Watkins & Marsick, 1993) ที่กล่าวว่า ชุมชนมีลักษณะของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นองค์การที่ให้สมาชิกสร้างความเป็นเลิศให้แก่องค์กร โดยใช้การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่องและบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติงาน และให้การเอื้ออำนวยแก่สมาชิกเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมการสนทนอย่างเปิดเผยและมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างบุคคล องค์กรและชุมชน และสอดคล้องกับสุพจน์ แสงเงินและคณะ (2546, น.25) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของชุมชนต้องอาศัยเครือข่ายและองค์กรชาวบ้าน การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของชุมชน จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายและองค์กรชาวบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมส่วนต่างๆ เข้าหากัน องค์กรชาวบ้าน เป็นเครื่องมือในการจัดการ ทั้งในด้านผลผลิตทรัพยากรธรรมชาติเงินทุน และการเรียนรู้ของชุมชน

5. มีการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ต้องอาศัยองค์ประกอบในการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บ และการนำองค์ความรู้ที่ตีมาใช้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลในรูปสื่อ สิ่งพิมพ์ จัดทำเป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ e-book หรือไฟล์ข้อมูลที่พร้อมเผยแพร่ให้ประชาชนนำองค์ความรู้ไปใช้ หรือจัดเก็บข้อมูลจากรายงานการจัดกิจกรรม รวบรวมสรุปปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการทำกิจกรรมมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาชุมชน มีการ

จัดเก็บข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ใช้เป็นฐานข้อมูลในการสืบค้น และเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในทุกๆ ระยะ ตลอดจนวิธีการในการนำองค์ความรู้มาใช้ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554, น.122, 171) ที่กล่าวว่า ในการสร้างและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการทำให้มีการศึกษาที่เกื้อหนุนให้บุคคลในชุมชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต โดยการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง การถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นกระบวนการให้ความรู้หรือการแพร่กระจายความรู้ ไปสู่ชุมชน ซึ่งโดยทั่วไปสามารถกระทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของสภาวะแวดล้อมและเงื่อนไขต่างๆ และสอดคล้องกับสวิตธา จรุงเกียรติกุล และอาชัญญา รัตนอุบล (2554, น.7) ที่กล่าวว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ จะต้องมีการสรุปรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานกับสมาชิกภายในชุมชน และชุมชนอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในชุมชนเป็นการพัฒนา ต่อยอดจากองค์ความรู้เดิมที่มี ศึกษาเรียนรู้จากชุมชนตัวอย่าง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปิดรับข้อมูลใหม่ๆ จากผู้รอบรู้เข้าสู่ชุมชน การจัดการความรู้ให้เป็นระบบองค์ความรู้ที่ได้ต้องมีกระบวนการในการเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้ร่วมกัน ข้อมูลที่ได้ต้องผ่านกระบวนการสร้างวิเคราะห์ พิจารณา กลั่นกรอง สรุปตามหลักทฤษฎี และเหตุผลทางวิชาการ มีการจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และจัดลำดับความสำคัญ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ในการสรุปจัดเก็บองค์ความรู้ ในการประมวลและกลั่นกรององค์ความรู้ ให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตรวจสอบ กลั่นกรอง บันทึกสถิติ และเก็บรวบรวมข้อมูลใช้กระบวนการวิจัยเบื้องต้น วิจัยชาวบ้าน ช่วยในการประมวลกลั่นกรอง องค์ความรู้สนทนาร่วมกันเพื่อกลั่นกรององค์ความรู้ โดยนำเข้าสู่ข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง อาศัยนักวิชาการ นักวิจัย มาช่วยลงพื้นที่เป็นกลุ่มๆ เก็บข้อมูลจากประชากร กลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การเข้าถึงองค์ความรู้ เป็นการเลือกนำเสนอผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้ใช้ความรู้ ความจำเป็นและความสำคัญขององค์ความรู้ หรือจัดกิจกรรมที่มีการประกวดแข่งขันเพื่อดึงดูดความสนใจ จัดนิทรรศการแสดงผลงาน มีตัวอย่าง หรือต้นแบบให้เกิดการเปรียบเทียบผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน องค์ความรู้ที่ได้มาต้อง จับต้องได้ ครอบครองได้ ใช้ประโยชน์ได้ ผู้ใช้กับผู้สร้างองค์ความรู้สามารถสื่อสารกันได้อย่าง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายๆ ฝ่าย สร้างเป็นโครงข่ายขององค์ความรู้ บริโภคสื่อตามกำลังทรัพย์ ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน เข้าถึงและจับต้องข้อมูลได้ง่าย การแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้มองที่ความอยาก ความต้องการจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต โดยผ่านเวทีเสวนา เวทีชุมชน หรือเริ่มต้นที่การแลกเปลี่ยนกับคนในชุมชน จากคนที่ใกล้ชิดที่สุด เผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบของเอกสาร บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม สัมมนา หรือนำเสนอในที่ประชุม บูรณาการตัวผู้วิจัยให้เข้าถึงชุมชนให้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับที่สุพจน์ แสงเงิน และคณะ (2546, น.25) ได้กล่าวว่า ระบบข้อมูลและสารสนเทศและการเรียนรู้ของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารและความรู้ ในระยะแรกการเรียนรู้อาจใช้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ในชุมชน เมื่อกระบวนการเรียนรู้เข้มแข็งและ กว้างขวางขึ้น ข้อมูลข่าวสารและความรู้จากภายนอกเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนมีความมั่นคงต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเรียนรู้ของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ควรมีศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์ประสานงานในการประสานความร่วมมือ

ในทุกๆ ด้าน อาจใช้โรงเรียนเทศบาล วัด หรือที่ทำการชุมชน ในการจัดตั้งเป็นศูนย์ประสานงานทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนแต่ละชุมชน

1.2 การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ต้องอาศัยเวทีในการประชุม เสวนา แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของคนในชุมชน ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน ที่กระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลกระทบระยะยาวต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนในอนาคต

1.3 ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนมาระดมความคิดเห็นอย่างอิสระในการร่วมกันกำหนดแผน แนวทาง ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นส่งผลดีต่อการช่วยระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการค้นหาศักยภาพของชุมชน และองค์กรเครือข่ายความร่วมมือจากกลุ่ม หรือหน่วยงานต่างๆ ในการร่วมระดมทุน งบประมาณ และทรัพยากรในด้านต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคในการพัฒนาชุมชนแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น เทคนิคกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (A-I-C), การศึกษาวิเคราะห์ระบบชนบท (RSA), การวิเคราะห์ชุมชนด้วยความละเอียดอ่อน (SSR) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สกยบุ๊คส์.
- สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. (2546). กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน: ศึกษากรณีชุมชนแผ่นดินทองดอยรัฐดีแก้ว. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุวรรณ พิณตานนท์ และกาญจนา วัฒนสุนทร. (มปป.). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เอ็ดดูเมเดียพับลิชชิง.
- สุริธิดา จรุงเกียรติกุล และอาชัญญา รัตนอุบล. (2554). บทความวิจัยนำเสนอในงานวันการศึกษานอกโรงเรียน ประจำปี 2554. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2554). คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). รายงานการติดตามการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เพลินสตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาของเทศบาล. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ.2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ. (2556). *กรอบแผนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านอาชีพท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ*. เชียงใหม่: เทศบาลนครเชียงใหม่

ภาษาอังกฤษ

Charungkaittikul, S. and Ratana – ubol, A. (2011). The article in non-formal and informal education day in 2011, Bangkok: Faculty of Education. Chulalongkorn University. (in Thai)

Marquardt, M. and Reynolds, A. (1994). The global learning organization. New York: IRWIN.

Ministry of education. (2010). National Education Act of B.E. 2542, and amendments (Second National Education Act B.E. 2545, and amendments (Third National Education Act B.E. 2553. Bangkok: Sky book. (in Thai)

National Research council of Thailand. (2011). Guide of the local learning community in complete. Bangkok. (in Thai)

Pintanon, S. and Wattanasuntorn, K. (n.d.). The School based management for local development. Bangkok: Edu media Publishing. (in Thai)

Sangngaen, S., et al. (2003). Process of the study of community and Strong training of community: A case study of the Koiroottakawa Golden land community. Bangkok: The Thailand research fund. (in Thai)

The local governments in the north province group. (2013). Lifelong learning plan geared towards Professional excellence in the north province group. Chiang Mai: Chaing Mai municipality. (in Thai)

The office of the education council. (2010). The evaluate report by local government management of education. Bangkok: Plean studio. (in Thai)

The office of the education council. (2011). The evaluate report by Municipal management of education. Bangkok: Prikwhan Graphic. (in Thai)

The office of the education council. (2013). Thailand situation on the world stage in 2013. Bangkok. (in Thai)

Watkin, K.E., and Marsick, V.J. (1993). *Scalping the learning organization: Lesson in the art and science to the systemic change*. New York: Jossey-Based.